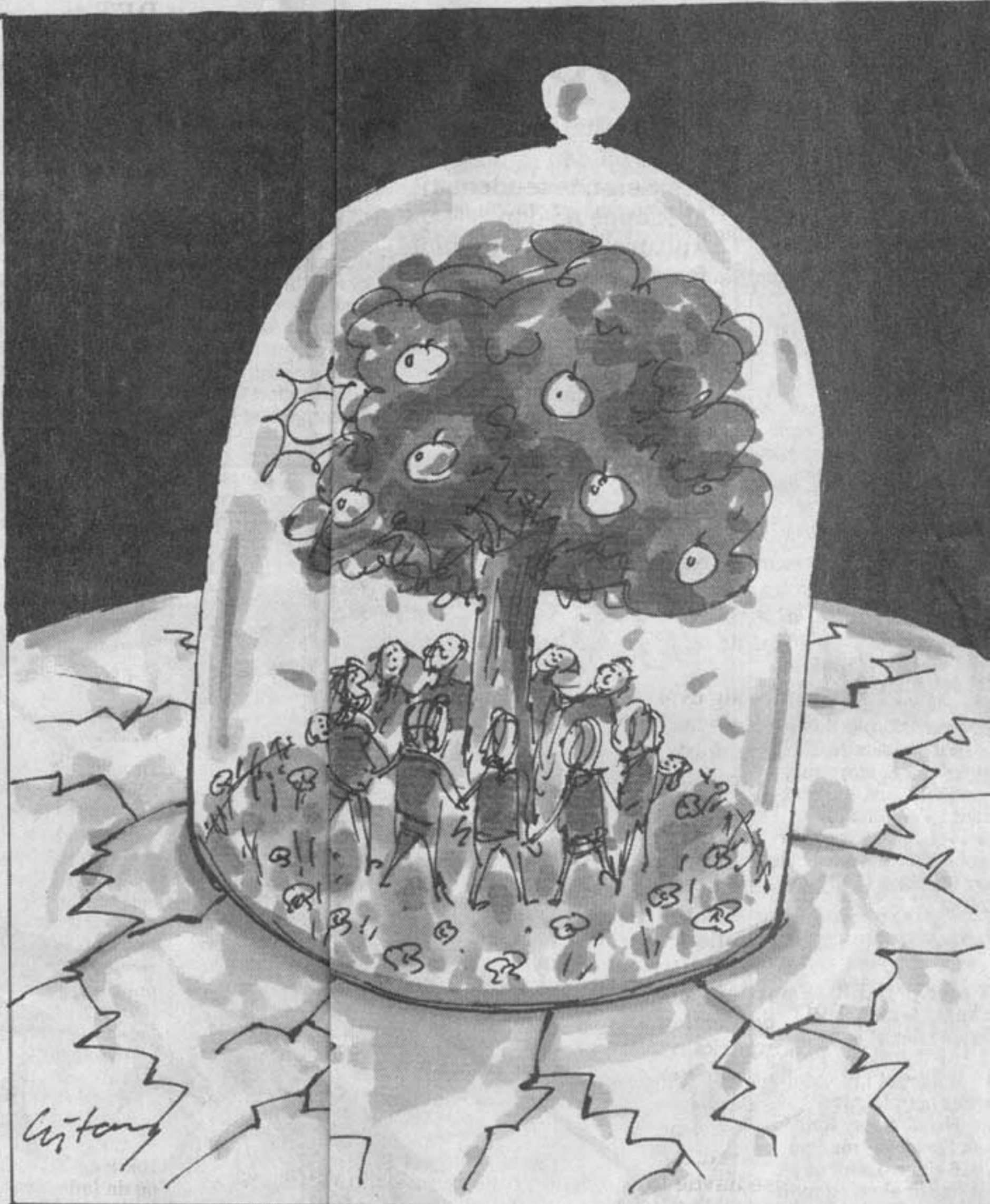

I forbindelse med ny-religiøsitet kan man godt give nogle bud på, hvorfor mange unge og yngre mennesker søger ind i en sekt. Her er grænserne nemlig definerede, der findes et *herinde* og et *derude* - og herinde er varmt og godt, derude er koldt og goldt

Der må være en grænse

MORGENPOSTEN
FYENS STIFTSTIDENDES
KRONIK
9. NOVEMBER 1994

Af
CYRIL LYKKEBO-
MALKA,
psykoanalytiker,
Odense

Når folk erfarer, at jeg har specialiseret mig i behandling af mennesker, der trænger til at komme på højkant og finde deres psykiske fodfæste igen, efter at have været i forbindelse med en ny-religiøs bevægelse; er der to spørgsmål, som ufravigeligt dukker op: Hvordan gør du så? Og det andet: Hvorfor i alverden kommer folk ind i sådan noget? Og dette nummer to spørgsmål er faktisk spændende.

Heldigvis for mig er der nogle fælles træk i alle sekterne. Som regel er der en slags 'Programmeret forståelse', som bygger på to meget vigtige grundlag: Det ene er sektens syn på verden udenfor, som er anderledes end sektens syn på sig selv. Det andet er et bestemt sprogbrug og sprogforståelse, som er anderledes end det almindeligt brugte i verden udenfor sekten.

Mange af os kender den frustrerende følelse, der kan opstå, når vi taler med en af vores bekendte, som er medlem af en sekt, og gang på gang dukker der misforståelser op, fordi vi ikke forstår hinandens sprog. Ofte slutter det hele i vredesudbrud og døre der smækkes, både over for hinanden og i hinanden.

Hvis man ser på en hvilken som helst sekt, vil man ud over disse to komponenter kunne finde fire vigtige fælles begreber; igen her, heldigvis for mig, er sekterne så fantasifulde, at de altid spiller på de samme strenge eller næsten; nemlig en værdi opfattelse, en trussel, et håb, et opførselskodeks.

Værdiopfattelsen ændres således, at din personlige værdi forefindes *indenfor sekten*. Du er kun anerkendt, elsket og respekteret indenfor sekten. Udenfor er der kun farer, umoralitet, død, urenhed. Din værdi vil blive misopfattet, overset, eller sat i fare.

Du har en trussel hængende over hovedet, konstant. Truslen er symboliseret i form af en eller flere modstandere. Disse kan være fysiske (for eksempel bestemte mennesker) eller åndelig (for eksempel Satan, onde ånder, dit Ubevidste). De modstandere bliver tit tilintetgjort ved en kamp; det kan så være slaget ved Harmagedon (Dommedag), kampen mod det onde, eller kampen for at overvinde, overgå, kontrollere dig selv osv.

Så har du et håb, et mål, et idealbillede. Håbet er, at overvinde det onde for at nå målet. Målet, udødelighed, evigt liv, genfødsel eller hvad det nu måtte være, er tit sat i perspektiv af et idealbillede. Dette kan være en præst, guru, lærer, mester osv. Tit ynder disse at fremstille sig selv, som ikke værende mere end alle andre, som værende en ydmyg Guds tjener. Det er lige præcis det, som tit gør dem til idealbillede, svarende lidt til de syngende superstjerner, som bliver stjerne og omsværmede, imens de synger om deres fattige, kærlighedsløse liv!

Endelig er der et opførselskodeks, som er afstukket, symboliseret, ved guruens opførsel, som giver dig muligheden for at vinde kampen, for at opnå målet, og for at overvinde truslen. Du er en af de eneste heldige, en del af de udvalgte, der vil opnå dette. Fordi du har en værdi.

Selvfølgelig er der mange andre ting i det, men vi bliver nødt til dels at generalisere lidt, dels at forenkle, så det kan forstås af alle.

Men nu hvor vi kan se nogle af de fælles træk, kan vi sandelig også se, hvorfor folk så villigt hopper på sekterne. Hvis vi ser tilbage på 30'erne, begyndte man allerede da at tage et opgør med religionen. Dette skyldes først og fremmest, at mange præster var lakajer for det undertrykkede borgerskab. Kirken blev sidestillet med præsterne, Gud og tro med Kirken, og det hele blev afvist i en blok. Man havde andre ting at tænke på!

Her kommer den sociologi-

ke faktor i billedet helt af sig selv! Vi byggede, efter en itter kamp, det såkaldte 'elfærdssamfund'. Grænserne blev skubbet til det yderste. Autoriteterne blev vælet, den ene efter den anden. Autoritetssymbolerne ligeså.

I 60'erne sprængte vi de sidste rammer: Seksualitet, kærligheden, familien. De sidste bastioner blev fælt. Tilbage var der råhyggen, den grænseløse frihed, den grænseløse lighed os æ imellem, på tværs af køn, alder, uddannelse og smagslag.

Men her mangler lige en detalje: Mennesker skal have genser i opvæksten. Faste regler: Hvorfor kan mennesket ellers lære at søge og overvinde grænserne, hvis de ikke er der?

Retningslinierne, levereglerne, grænserne, dem finder vi kun indenfor de nyreligiøse bevægelser. Alle som én opstiller de grænser, som så mange af os, 60'ergenerationens børn søger desperat efter;

Der er ingen grund til at klage nogen. Tidsånden var sådan dengang, der havde været stramme tider nok, odet var dumt ikke at benytte sig af de friere tøjler. Men resultatet blev, at det arindelige opførselskodeks forsvandt. Gør hvad du vil, så du vil uden hensyn til alre end dig selv. Værdiopfattelsen forsvandt; når vi al-ler lige, er ingen af os unik.

Ser vi på børns leg og almene opfattelse af sig selv, så ynder de at se sig selv som værende 'noget spillet'. Dette spænder fra at være far eller mors øjeste, til at være Batman eller verdens bedste til at bygge lektårn. Og hvert eneste barn har ret til at være noget helt specielt. Den følelse har voksne pligt til at give da.

or når ingen er unik og at

alle er lige, opnår vi det uønskede, at folk taber deres særpræg, selvværd og værdi! Livet har ingen udfordringer, der er ingenting at kæmpe for, ingen forbilleder, ingen trusler; vi må nøjes med bare at være her.

Endelig, og sideløbende med det, har vi endnu et udækket behov, det første vi droppede, nemlig: Religionen. Og det har de fleste sekter formået at dække: En forklaring på, hvor vi kommer fra, (skabt af Gud, genfødt, udviklede af en bakterie, eller lign.), hvad vi laver her, (forkynder Bibelen, forsøger at overvinde os selv, forbereder os til vores næste liv eller lign.), og hvor vi skal hen (til Paradis, Nirvana, eller andet) osv.

Der er kommet endnu en dimension til det religiøse, som tidligere var en naturlig del af et barns opvækst uafhængigt af religionen, men nu er blevet til et styret direktiv om, hvordan vi skal opføre os, dels for at opnå det gode, kende forskellen på godt og ondt, men også tilfredsstillende menigheden, gruppen eller guruen.

Retningslinierne, levereglerne, grænserne, dem finder vi kun indenfor de nyreligiøse bevægelser. Alle som én opstiller de leveregler og grænser som så mange af os, 60'ergenerationens børn, søger desperat efter.

Afhængigt af sektens snu-ghed kan disse psykologiske, sociologiske og teologiske grænser udnyttes på mere eller mindre hensynsfuld måde, og med større eller mindre psykiske skader til følge hos de mennesker, der forlader sekten igen.

For det gør rigtig mange. De fleste mennesker kan ikke fastholdes i en sekt, da sekten overtager så meget af den enkeltes selvstændighed at det på et tidspunkt vil blive ramt af en blokering, som vil få vedkommende til at flygte. Men på det tidspunkt er skaden sket.

Før eller senere vil de unge mennesker begynde at gøre mere ud af folkekirken eller den katolske kirke for at få dækket vores alle sammens basale behov for at tro på noget overordnet. I løbet af det næste århundrede vil vi erfare en tilbagevenden til traditionerne, de gamle værdinormer, familiemønstre og den traditionelle folketro. Indtil en dag om nogle hundrede år, der kommer nogen og vælter det hele igen...